

MÄÄRUS

22.02.2018

nr 1.1-1/14

Hajaasustuse programm

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala, eesmärk ja sihtpiirkond

- (1) Määrus reguleerib hajaasustuse programmist (edaspidi *programm*) toetuse taotlemist ja andmist ning selle kasutamist ja tagasinõudmist.
- (2) Programmi eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades.
- (3) Eesmärgi saavutamiseks toetatakse programmist majapidamiste veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektrisüsteemidega seotud tegevusi.
- (4) Programm on suunatud kõigi Eesti maakondade hajaasustusega piirkondadele.

§ 2. Terminid

- (1) Alaline elukoht on elukoht, kus isik veedab enamiku oma igapäevasest puhke- ja uneajast. Kodust eemal õppiva õpilase ja üliõpilase puhul loetakse alaliseks elukohaks tema leibkonna alaline elukoht.
- (2) Autonoomne elektrisüsteem on süsteem elamu elektrienergiaga varustamiseks majapidamises, mis ei ole liitunud elektrivõrguga.
- (3) E-teenindus on EASi veebilehel asuv portaal, mille kaudu saab kohalik omavalitsus esitada EASile nõutud dokumente.
- (4) Hajaasustusega piirkond on piirkond, mille hulka ei kuulu:
  - 1) linnad asustusüksustena ja alevid, välja arvatud nende koosseisu kuuluvad saared;

- 2) kehtestatud planeeringutes tiheasustusaladeks või kompaktse asustusega aladeks määratud alad, kus elab rahvastikuregistri andmetel taotluse esitamise aasta 1. jaanuari seisuga üle 50 inimese;
  - 3) veevarustussüsteemide valdkonna puhul piirkonnad, kus on toimiv ühisveevärk või mis on vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse §-le 4 määratletud ühisveevärgiga kaetavaks alaks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava või planeeringu alusel;
  - 4) kanalisatsioonisüsteemide valdkonna puhul piirkonnad, kus on toimiv ühiskanalisatsioon või mis on vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse §-le 4 määratletud ühiskanalisatsiooniga kaetavaks alaks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava või planeeringu alusel või mis on veeseaduse § 24¹ lõike 2 alusel määratud keskkonnaministri käskkirjaga reoveekogumisalaks.
- (5) Joogivesi on vesi, algkujul või pärast töötlemist, mis on mõeldud joomiseks, keetmiseks, toiduvalmistamiseks või muuks olmeotstarbeks.
  - (6) Juurdepääsutee on majapidamist avaliku teega või avalikku kasutusse antud erateega ühendav kinnistuisene ja -väline eratee või avalikkusele ligi pääsetav eratee. Kui majapidamist avaliku teega või avalikku kasutusse antud erateega ühendava tee osaks on metsatee ehituseadustiku § 93 lõike 1 mõistes, katkeb juurdepääsutee metsatee alguspunktis ja jätkub metsatee lõpp-punktist kuni avaliku tee või avalikku kasutusse antud erateeni jõudmiseni. Metsateed ei loeta käesoleva määruse mõistes juurdepääsutee osaks.
  - (7) Kaasfinantseering on kaastaotleja panus projekti eelarvesse.
  - (8) Kaastaotleja on füüsiline isik, kelle majapidamine saab lisaks toetuse taotleja majapidamisele kasu projekti tegevustest ja kes panustab rahaliselt projekti elluviimisse.
  - (9) Kaetud tööde akt on ehituseadustiku § 15 lõike 3 punktis 3 nimetatud ehitusdokument.
  - (10) Kanalisatsioonisüsteem on ehitised ja seadmed reovee nõuetekohaseks kokkukogumiseks ja puhastamiseks.
  - (11) Kasusaaja on vähemalt taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist või isiku sünnist, kui see on hilisem, projektist kasu saavas majapidamises rahvastikuregistri andmete kohaselt elav isik.
  - (12) Leibkond on ühises eluruumis elavad inimesed, kes jagavad toidu- ja raharessursse.
  - (13) Majapidamine on elamuna kasutatav hoone koos sinna juurde kuuluvate abihoonetega. Elamuna kasutatava hoone kasutusotstarve peab olema avalikes registrites majandus- ja taristuministri 2. juuni 2015. a määruse nr 51 „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu“ kohaselt elamu või sellele peab olema väljastatud ehitusluba elamu ehitamiseks või enne 22. juulit 1995. a ehitatud hoonete puhul peab olema tegemist asjaõigusseaduse rakendamise seaduse tähenduses õiguslikul alusel ehitatud ehitisega, mille ettenähtud kasutusotstarve on elamu.
  - (14) Toetus on riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse (edaspidi *kohalik omavalitsus*) rahaline panus projekti elluviimisel.
  - (15) Veevarustussüsteem on ehitised ja seadmed joogivee kättesaadavuse ja kvaliteetsuse tagamiseks.

§ 3. Programmi rakendamine

- (1) Programmi üldise koordineerimise eest vastutab rahandusministeerium (edaspidi *ministeerium*), kes sõlmib programmi elluviimiseks halduslepingu Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega (edaspidi *EAS*).
- (2) EASi ülesanne on korraldada programmi elluviimine, sealhulgas nõustada kohalikke omavalitsusi, ning vajaduspõhiselt teostada kontrolli programmi rakendamise üle kohalikes omavalitsustes ning toetuse vahendite sihipärase kasutamise üle kohalike omavalitsuste ja toetuse saajate poolt.
- (3) Riigihalduse minister koostab programmi riigipoolse toetusvahendite jaotuse kohalike omavalitsuste lõikes lähtuvalt § 11 lõike 10 alusel esitatud andmetest ja kinnitab selle käskkirjaga.
- (4) EAS sõlmib riigipoolse toetuse ülekandmiseks lepingud kohalike omavalitsustega vastavalt lõikes 3 nimetatud toetusvahendite jaotusele.
- (5) Kohaliku omavalitsuse ülesanne on korraldada programmi rakendamine oma territooriumil, sealhulgas teavitada taotlusvooru toimumisest, nõustada taotlejaid ja toetuse saajaid ning tagada toetuse andmine ja kasutamine vastavalt programmi reeglitele.
- (6) Kohalik omavalitsus korraldab toetuse jaotamise ja aruandluse toetuse kasutamise kohta oma haldusterritooriumil, lähtudes lõikes 4 nimetatud lepingus sätestatust.

2. peatükk

Toetuse andmise alused

§ 4. Nõuded toetuse taotlejale ja kaastaotlejale

- (1) Programmi raames saab toetuse taotlejaks (edaspidi *taotleja*) olla füüsiline isik, kes vastab kõigile järgmistele nõuetele:
  - 1) taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni §-s 12 nimetatud toetuslepingu (edaspidi *toetusleping*) sõlmimiseni § 2 lõikes 4 nimetatud piirkonnas asuv majapidamine, millega seotud projektile toetust taotletakse;
  - 2) taotleja elukoht on rahvastikuregistri andmete kohaselt katkematult taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni toetuslepingu sõlmimiseni majapidamine, millega seotud projektile toetust taotletakse;
  - 3) taotlejal ei ole riiklike või kohalike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.
- (2) Taotluses tuleb nende olemasolu korral märkida kaastaotlejad. Kaastaotlejad peavad taotlusvormi kinnitama oma allkirjaga. Taotleja vastutab toetuslepingus võetud kõigi kohustuste täitmise eest.
- (3) Kaastaotleja peab vastama lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuetele.

§ 5. Toetuse andmise üldpõhimõtted, toetuse suurus, oma- ja kaasfinantseering ning projekti kestus

- (1) Toetuse andmise aluseks on põhjendatud ja projekti eesmärkide saavutamist tagav eelarve.
- (2) Projekti eelarves sisalduvad tegevused peavad tagama taotleja majapidamises nõuetekohase joogivee kättesaadavuse, elamus tekkiva reovee nõuetekohast kanaliseerimist tagava süsteemi, aastaringiselt ligipääsetava juurdepääsutee või leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi olemasolu.

- (3) Taotleja ja kaastaotleja oma- ja kaasfinantseering peavad kokku moodustama vähemalt 33% projekti abikõlblikest kuludest.
- (4) Toetus moodustab kuni 67% projekti abikõlblikest kuludest.
- (5) Projekti oma- ja kaasfinantseeringu hulka arvatakse vaid toetuse saaja ja kaastaotleja tehtavad tõendatud rahalised abikõlblikud kulud.
- (6) Maksimaalne toetus programmist ühele majapidamisele on 6500 eurot. Programmist eraldatud toetuseks loetakse ka viiel eelneval kalendriaastal programmist saadud toetuse summa. Varasemate mitut majapidamist hõlmanud projektide puhul jagatakse saadud toetus arvestuslikult majapidamiste vahel võrdselt.
- (7) Iga § 6 lõikes 1 nimetatud valdkonna jaoks on ühele majapidamisele võimalik toetust saada programmist üks kord kuue kalendriaasta jooksul. Teistkordset toetust sama valdkonna rahastamiseks võib kuue kalendriaasta jooksul anda juhul, kui toetuse saaja on sama valdkonna eelmise toetuse täies mahus tagastanud põhjusel, et projekti eesmärged ei olnud võimalik saavutada.
- (8) Programmist võib toetust anda tingimusel, et taotluse esitamise päevaks on kohalik omavalitsus kinnitanud eelmise sama majapidamisega seotud projekti toetuse kasutamise aruande.
- (9) Pärast taotluse kohta otsuse tegemist ei ole toetuse summat lubatud suurendada, välja arvatud juhul, kui rahastatavate projektide pingereas viimase rahastatava projekti osas on tehtud otsus taotluse osaliseks rahuldamiseks või kui toetuse summat suurendatakse kohaliku omavalitsuse poolse toetuse suurendamise kaudu.
- (10) Projekti periood kestab toetuslepingu sõlmimisest toetuslepingus määratud ajani, mis ei ole hilisem kui lõikes 11 nimetatud projekti elluviimise lõpptähtaeg.
- (11) Projekti elluviimine peab olema lõppenud vähemalt taotlusvoorule järgneva aasta 31. oktoobriks, välja arvatud § 16 punktis 8 nimetatud juhul.
- (12) Kohalikul omavalitsusel on õigus kehtestada toetuse andmisel eelistatud sihtrühmad ja toetatavate valdkondade prioriteetsus.

§ 6. Toetatavad tegevused

- (1) Programmist toetatakse järgmisi valdkondi:
  - 1) veevarustussüsteemid;
  - 2) kanalisatsioonisüsteemid;
  - 3) juurdepääsuteed;
  - 4) autonoomsed elektrisüsteemid.
- (2) Toetatakse tegevusi majapidamistes, mille omanikuks on taotleja, taotleja lähisugulane (vanavanem, vanem, vend, õde, laps või lapselaps) või hõimlane (abikaasa, abikaasa vanem, vend, õde või laps). Tegevusi majapidamistes, kus taotleja on majapidamise valdaja, toetatakse tingimusel, et valduse aluseks on kirjalik leping, mis kehtib vähemalt kolm aastat taotluse esitamise päevast alates.
- (3) Korterelamute puhul toetatakse tegevusi juhul, kui vähemalt 50% korterelamus elavatest leibkondadest vastavad § 4 lõikes 1 nimetatud nõuetele. Paragrahvi 5 lõikes 6 nimetatud maksimaalse toetuse summa arvestamisel majapidamise kohta võetakse majapidamistena arvesse need leibkonnad, kes vastavad § 4 lõikes 1 nimetatud nõuetele. Taotlejal tuleb võimaldada pärast projekti lõppemist kõikidele korterelamu elanikele võrdne ligipääs rajatavale taristule. Taotlejal peab olema korteriomanike vahel kehtivale kaasomandi valitsemise korrale (sealhulgas korteriühistu põhikiri) vastav teiste korteriomanike kirjalik nõusolek, milles nõustatakse toetuse taotlemisega ning § 15 lõike 1 punktis 14 ja lõike 3 punktis 1 nimetatud kohustustega.

- (4) Veevarustussüsteemide valdkonnas toetatakse järgmisi hooneväliseid kvaliteedinõuetele vastava joogivee kättesaadavuse tagamiseks vajalikke tegevusi:
- 1) puur- ja salvkaevude rajamine ja puhastamine, kaevumajade püstitamine;
  - 2) olemasolevatest või uutest kaevudest veetorustiku rajamine ja selle ühendamine hoonesisese veevarustussüsteemiga;
  - 3) vee pumpamiseks ja puhastamiseks vajalike tehniliste seadmete ja tarvikute soetamine ning paigaldamine, sealhulgas selleks vajalike elektritööde tegemine;
  - 4) liitumine ühisveevärgiga;
  - 5) vanade puurkaevude lammutamine;
  - 6) rajatud hoonevälise veevarustussüsteemide teostusmöödistamine;
  - 7) joogivee kvaliteedi analüüs.
- (5) Lõike 4 punktides 5–7 nimetatud tegevusi toetatakse vaid tingimusel, et need kaasnevad lõike 4 punktides 1–4 nimetatud tegevustega.
- (6) Veevarustussüsteemi ehitamisel peab järgima ehitusseadustiku ja veeseaduse nõudeid, Vabariigi Valitsuse 16. mai 2011. a määruse nr 171 „Kanaliseerimisprojektide veekaitsemeetmed“ ja keskkonnaministri 9. juuli 2015. a määruse nr 43 „Nõuded salvkaevu konstruktsiooni, puurkaevu või -augu ehitusprojekti ja konstruktsiooni ning lammutamise ja ümberehitamise ehitusprojekti kohta, puurkaevu või -augu projekteerimise, rajamise, kasutusele võtmise, ümberehitamise, lammutamise ja konserveerimise korra ning puurkaevu või -augu asukoha kooskõlastamise, ehitusloa ja kasutusloa taotluste, ehitus- või kasutusteatisel, puurimispäeviku, salvkaevu ehitus- või kasutusteatisel, puurkaevu või -augu ja salvkaevu andmete keskkonnaregistrisse kandmiseks esitamise ning puurkaevu või -augu ja salvkaevu lammutamise teatisel vormid“ nõudeid ning majapidamise asukoha järgse kohaliku omavalitsuse ehitusmääruse nõudeid ja head ehitustava.
- (7) Veetorustiku rajamine, pumba paigaldamine või kaevumaja püstitamine kaevu juurde, mille vee kvaliteet ei vasta Terviseameti poolt vajalikuks peetud analüüsi kohaselt nõuetele, on lubatud vaid juhul, kui projektis on kavandatud tegevused vee töötlemiseks, mis tagavad kvaliteetse joogivee.
- (8) Veeseaduse puhul, millest võetakse vett rohkem kui 10 m³ ööpäevas, üle 50 inimesele või majandustegevuseks või avalik-õiguslikuks tegevuseks, tuleb arvesse võtta sotsiaalministri 31. juuli 2001. a määruse nr 82 „Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid“ nõudeid.
- (9) Kanaliseerimisüsteemide valdkonnas toetatakse järgmisi hooneväliseid elamu ja pesuruumiga abihoone reovee nõuetekohase kokkukogumise ja puhastamise tagamiseks vajalikke tegevusi:
- 1) kogumiskaevude rajamine;
  - 2) omapuhastite, sealhulgas impsüsteemid ja filtersüsteemid, rajamine;
  - 3) muude reoveepuhastusseadmete ja -süsteemide rajamine;
  - 4) liitumine ühiskanalisatsiooniga;
  - 5) kanalisatsioonitorustiku rajamine ja selle ühendamine elamusisese kanalisatsioonisüsteemiga;
  - 6) vanade nõuetele mittevastavate hoonevälise kanalisatsioonisüsteemide ja -seadmete likvideerimine;
  - 7) rajatud hoonevälise kanalisatsioonisüsteemide teostusmöödistamine.
- (10) Lõike 9 punktides 5–7 nimetatud tegevusi toetatakse vaid tingimusel, et need kaasnevad lõike 9 punktides 1–4 nimetatud tegevustega.
- (11) Kanaliseerimisüsteemi ehitamisel peab järgima ehitusseadustiku ja veeseaduse nõudeid, Vabariigi Valitsuse 16. mai 2001. a määruse nr 171 „Kanaliseerimisprojektide veekaitsemeetmed“ ja Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2012.

a määruse nr 99 „Reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasse juhtimise kohta esitatavad nõuded, heit- ja sademevee reostusnäitajate piirmäärad ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed“ nõudeid ning majapidamise asukoha järgse kohaliku omavalitsuse ehitusmääruse nõudeid ja head ehitustava.

- (12) Juurdepääsuteede valdkonnas toetatakse järgmisi ohutu aastaringse liiklemise võimaldamiseks vajalikke kinnistusesiseid ja -väliseid tegevusi:
  - 1) teepõhja ja -katte ehitamine;
  - 2) sildade ja truupide ehitamine;
  - 3) teeala kuivendamine.
- (13) Juurdepääsutee ehitamisel peab järgima ehitusseadustiku ja majapidamise asukoha järgse kohaliku omavalitsuse ehitusmääruse nõudeid ning head ehitustava.
- (14) Autonoomsete elektrisüsteemide valdkonnas toetatakse tingimusel, et majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga, järgmisi autonoomse elektrisüsteemi rajamiseks või täiustamiseks vajalikke tegevusi:
  - 1) päikese-, tuule-, vee- või muud taastuenergiaallikat kasutava elektritootmiseseadme paigaldamine;
  - 2) elektrigeneraatori paigaldamine;
  - 3) energiasalvestusseadmete paigaldamine;
  - 4) autonoomse elektrisüsteemi ühendamine elamusisese elektrisüsteemiga.
- (15) Autonoomse elektrisüsteemi rajamisel peab järgima ehitusseadustiku ja majapidamise asukoha järgse kohaliku omavalitsuse ehitusmääruse nõudeid ning head ehitustava.
- (16) Kui rajatav või parendatav veevarustus-, kanalisatsiooni-, autonoomne elektrisüsteem või juurdepääsutee läbib mitut kinnistut, on vaja esitada notariaalne kokkulepe realservituudi seadmiseks, mille kohaselt kinnistu omanik on kohustatud taluma tema kinnistut läbivat ehitist.

§ 7. Abikõlblikud kulud

- (1) Programmi raames on abikõlblikud ainult need kulud, mis tehakse hajaasustusega piirkonnas, mis on toetatavate tegevustega otseselt seotud ja mis on vajalikud § 5 lõikes 2 nimetatud tulemuse saavutamiseks. Juhul, kui töö tegijale on seatud erinõudeid, on kulud abikõlblikud, kui töö on teinud vastavat õigust omav ettevõtja. Lõike 2 punktis 5 ja lõike 3 punktis 3 nimetatud kulud on abikõlblikud ka väljaspool hajaasustusega piirkonda, seda ulatuses, mis on vajalik ühenduse rajamiseks majapidamise ja sellele lähima ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumispunkti vahel.
- (2) Veevarustussüsteemide puhul on abikõlblikud:
  - 1) kaevude, kaevumajade ja hooneväliste veetorustike ehitustöödega seonduvad kulud, sealhulgas nende ühendamise kulud hoonesisese veevarustussüsteemiga;
  - 2) kaevude ja hooneväliste veetorustike ehitamiseks vajalike materjalide ja tarvikute soetamise kulud;
  - 3) kaevude puhastamise ja süvendamisega seonduvad kulud;
  - 4) vee pumpamise ja puhastamise seadmete soetamise ning paigaldamise kulud;
  - 5) ühisveevärgiga liitumisega seonduvad kulud;
  - 6) puurkaevude lammutamise kulu;
  - 7) veetorustike teostusmöödistamise kulud;
  - 8) joogivee kvaliteedi analüüside kulu;
  - 9) veevarustussüsteemide rajamisega kaasnevate uuringute ja projekteerimise kulud, omanikujärelevalve kulu ning veevarustussüsteemide rajamisega

- kaasnevad lõivud ja notaritasud, kui need on seotud sama projekti raames tehtavate § 6 lõike 4 punktides 1–4 nimetatud tegevustega.
- (3) Kanalisatsioonisüsteemide puhul on abikõlblikud:
- 1) kogumiskaevude, omapuhastite, muude reovee puhastusseadmete ja -süsteemide ning kanalisatsioonitorustike ehitamisega seonduvad kulud, sealhulgas nende hoonesisese kanalisatsioonisüsteemiga ühendamise kulud;
  - 2) kogumiskaevude, omapuhastite, muude reovee puhastusseadmete ja -süsteemide ja kanalisatsioonitorustike ehitamiseks vajalikud materjalide ja tarvikute soetamise kulud;
  - 3) ühiskanalisatsiooniga liitumisega seonduvad kulud;
  - 4) vanade nõuetele mittevastavate hooneväliste kanalisatsioonisüsteemide ja -seadmete likvideerimiseks vajalikud kulud, kui sama projekti raames tehakse § 6 lõike 9 punktides 1–4 nimetatud tegevusi;
  - 5) kanalisatsioonitorustike teostusmöödistamise kulud;
  - 6) kanalisatsioonisüsteemide rajamisega kaasnevate uuringute ja projekteerimise kulud, omanikujärelevalve kulud, kanalisatsioonisüsteemide rajamisega kaasnevad lõivud ja notaritasud, kui need on seotud sama projekti raames tehtavate § 6 lõike 9 punktides 1–5 nimetatud tegevustega.
- (4) Juurdepääsuteede puhul on abikõlblikud:
- 1) teepõhja ja -katte, sildade ja truupide ehitustöödega ning teeala kuivendamisega seonduvad kulud;
  - 2) teepõhja ja -katte, sildade ja truupide ehitamiseks ning teeala kuivendamiseks vajalikud materjalide ja tarvikute soetamise kulud;
  - 3) juurdepääsuteede rajamisega kaasnevate uuringute, teostusjooniste ja projekteerimise kulud, omanikujärelevalve kulud, juurdepääsuteede ehitamisega kaasnevad lõivud ja notaritasud, juhul kui need on seotud sama projekti raames tehtavate § 6 lõikes 12 nimetatud tegevustega.
- (5) Autonoomsete elektrisüsteemide puhul on abikõlblikud:
- 1) päikese-, tuule-, vee- või muud taastuvenergiaallikat kasutavate elektritootmiseseadmete, elektrigeneraatorite ja energiasalvestusseadmete paigaldamise ja ehitamisega seonduvad kulud, sealhulgas nende seadmete hoonesisese elektrisüsteemiga ühendamise kulud;
  - 2) päikese-, tuule-, vee- või muu taastuvenergiaallikat kasutavate elektritootmiseseadmete, elektrigeneraatorite, energiasalvestusseadmete paigaldamiseks ja ehitamiseks vajalikud materjalide ja tarvikute soetamise kulud;
  - 3) autonoomse elektrisüsteemi rajamisega kaasnevad projekteerimise kulud, omanikujärelevalve kulud ja lõivud, kui need on seotud sama projekti raames tehtavate § 6 lõikes 14 nimetatud tegevustega.
- (6) Abikõlblikud on ainult need kulud, mis on tehtud projekti perioodi jooksul, välja arvatud lõike 2 punktis 9, lõike 3 punktis 6, lõike 4 punktis 3 ja lõike 5 punktis 3 nimetatud tõendatavad kulud, mis ei või olla tehtud varem kui viis aastat enne taotluse esitamist ning lõike 2 punktis 8 nimetatud tõendatavad kulud, mis ei või olla tehtud varem kui kaks aastat enne taotluse esitamist.

§ 8. Mitteabikõlblikud tegevused ja kulud

- (1) Abikõlblikud ei ole:
  - 1) tegevused majapidamistes, mida taotleja ei ole taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni toetuslepingu sõlmimiseni alalise elukohana aastaringselt kasutanud;
  - 2) tegevused, millega rajatakse või parendatakse veevarustus-, kanalisatsiooni- või autonoomseid elektrisüsteeme või juurdepääsuteid ebaseaduslikult ehitatud elamu teenindamiseks;
  - 3) hoonesiseste töödega seotud kulud, välja arvatud § 7 lõike 2 punktis 4 ja § 7 lõike 5 punktis 1 nimetatud seadmete paigaldamise kulud;
  - 4) liitumine elektrivõrguga;
  - 5) projekti tegevustega seotud maa ostu ega kasutamise seotud kulud.
- (2) Programmist ei rahastata projekte, mis on abikõlblikud sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus rakendatavast veemajanduse programmist ja veemajandustaristu arendamise meetmest.

3. peatükk

Toetuse taotlemine ja nõuded taotlusele

§ 9. Taotlusvooru väljakuulutamine

- (1) Riigihalduse minister kinnitab taotlusvooru avamise ja taotluste esitamise tähtpäeva käskkirjaga ning teavitab sellest EASi ja kõiki kohalikke omavalitsusi kirjalikult. Taotluste esitamise tähtaeg on programmi avatuks kuulutamisest vähemalt kaks kuud hilisem.
- (2) Kohalik omavalitsus, kes on valmis programmis käesoleval aastal osalema, avaldab info taotlusvooru avamise ja taotluste esitamise tähtpäeva kohta kohaliku omavalitsuse veebilehel hiljemalt taotlusvooru avamise tähtpäeval. Võimalusel avaldatakse info ka kohalikus ajalehes.

§ 10. Taotluse esitamine ja taotlusele esitatavad nõuded

- (1) Taotlus esitatakse iga toetatava valdkonna kohta eraldi.
- (2) Taotlus esitatakse allkirjastatuna paberil või digitaalselt kohalikule omavalitsusele.
- (3) Taotlus koosneb taotlusvormist ja järgmistest kohustuslikest dokumentidest:
  - 1) vormikohane projekti eelarve;
  - 2) vormikohane projekti tegevuste kirjeldus sõltuvalt projekti valdkonnast;
  - 3) oma- ja kaasfinantseeringut tõendav garantiikiri;
  - 4) vastavalt projekti tegevustele ehitusluba, ehitusteatis või § 6 lõikes 6 nimetatud keskkonnaministri 9. juuli 2015. a määruse nr 43 § 3 kohane kooskõlastus;
  - 5) veevarustussüsteemide valdkonna projekti puhul joogivee kvaliteeti tõendav analüüs ulatuses, mida peab vajalikuks Terviseamet, kui projekti eesmärk on hetkel kasutatavast veevarustussüsteemist saadava joogivee kvaliteedi parandamine, veetorustiku rajamine olemasolevast kaevust või sinna pumba paigaldamine või olemasoleva kaevu asemele uue rajamine põhjusel, et olemasoleva kaevu vee kvaliteet ei vasta joogivee nõuetele;
  - 6) veevarustussüsteemide valdkonna projekti korral, kui projekti elluviimist rahastavad lisaks taotlejale ka kaastaotlejad, kaastaotlejatega sõlmitud notariaalne tähtajatu veekasutuskord;

- 7) kaks võrreldavat hinnapakumust. Kui võrreldavate hinnapakumuste esitamine ei ole võimalik, tuleb esitada sellekohased põhjendused ja hinnakalkulatsioonid;
  - 8) notariaalne kokkulepe reaalservituudi seadmiseks, mille kohaselt kinnistu omanik on kohustatud taluma tema kinnistut läbivat veevarustus-, kanalisatsiooni- või autonoomset elektrisüsteemi või juurdepääsuteed, kui rajatav või parendatav juurdepääsutee, veevarustus-, kanalisatsiooni- või autonoomne elektrisüsteem läbib mitut kinnistut;
  - 9) korterelamute puhul § 6 lõikes 3 nimetatud teiste korteriomanike kirjalik nõusolek.
- (4) Lõike 3 punktides 4, 6 ja 8 nimetatud dokumendid võib esitada ka pärast § 11 lõikes 14 nimetatud taotluse tingimusliku rahuldamise otsuse tegemist.
- (5) Taotlusvorm avaldatakse EASi ja kohaliku omavalitsuse veebilehel taotlusvooru avamise tähtpäevaks.

4. peatükk

Taotluste menetlemise, hindamise ja toetuslepingu sõlmimise, väljamaksmise ja aruandluse tingimused

§ 11. Taotluse menetlemine ja hindamine

- (1) Taotlusi saab esitada kohalikule omavalitsusele riigihalduse ministri käskkirjas määratud tähtpäevani. Tähtpäevast hiljem esitatud taotlused tagastab kohalik omavalitsus läbi vaatamata.
- (2) Lõikes 11 nimetatud otsus tehakse üldjuhul 60 tööpäeva jooksul taotluste esitamise tähtpäevast alates.
- (3) Taotluse vastavuse kontrollimisel täidab kohalik omavalitsus vastava kontroll-lehe, võttes arvesse taotleja ja kaastaotleja vastavust § 4 nõuetele, taotluse vastavust §-de 5 ja 10 nõuetele, projekti tegevuste ja kulude vastavust §-de 6–8 nõuetele ja seda, kas projekti tegevustega on võimalik saavutada kavandatud tulemus.
- (4) Kui kohalik omavalitsus avastab taotluse ja taotleja vastavuse kontrollimisel ebatäpsusi, teavitab ta sellest viivitamata taotlejat ja määrab tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks on üldjuhul kümme tööpäeva. Puuduste tähtajaks kõrvaldamata jätmise korral tunnistatakse taotlus nõuetele mitte vastavaks.
- (5) EAS koostab kooskõlastatult ministriumiga taotluste hindamisjuhendi ja teeb selle kättesaadavaks oma veebilehel.
- (6) Nõuetele vastavaid taotlusi hindab valla- või linnavalitsus või kohaliku omavalitsuse moodustatud komisjon.
- (7) Enne taotluse hindamist on komisjoni liikmetel või kohaliku omavalitsuse esindajatel õigus tutvuda kohapeal nõuetele vastava taotluse esitanud taotleja ja kaastaotlejate majapidamise olukorraga ja kitsaskohtadega, mida soovitakse projektiga lahendada. Objektide kohapealse külastuse kuupäevad tuleb kajastada hindamise protokollis.
- (8) Valla- või linnavalitsus või kohaliku omavalitsuse moodustatud komisjon hindab vastavaks tunnistatud taotlusi lõikes 5 nimetatud hindamisjuhendi alusel, täites vastava hindamistabeli ning võttes arvesse järgmisi kriteeriume:
  - 1) investeringu vajalikkus ning tegevuste ja kulude põhjendus;
  - 2) kuni 18-aastaste (kaasa arvatud) majapidamises elavate isikute arv ja kohaliku omavalitsuse eelistatud sihtrühmadesse kuuluvate majapidamises elavate isikute arv;

- 3) taotletava toetuse suurus kasusaaja kohta;
  - 4) leibkonna jaoks laheneva kitsaskoha olulisus (lähtudes muu hulgas kohaliku omavalitsuse seatud programmist toetatavate valdkondade prioriteetsusest).
- (9) Taotluste hindamise skaala kriteeriumide lõikes, kriteeriumide osakaalud ja hindamise lävendid kehtestatakse lõikes 5 nimetatud hindamisjuhendis.
- (10) Kohalik omavalitsus edastab ministeeriumile riigipoolse toetusvahendite jaotuse koostamiseks ministeeriumi poolt kirjalikult teada antud tähtpäevaks andmed positiivse hindamistulemusega taotluste toetuse summa kohta ning maksimaalse summa kohta, millega kohalik omavalitsus on valmis programmi elluviimises jooksva aastal osalema.
- (11) Valla- või linnavalitsus või valla- või linnavolikogu teeb taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise, tingimusliku rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse.
- (12) Taotluse rahuldamise otsus tehakse pingerea alusel hindamise tulemusena positiivse hinde saanud projektidele, mille täielikuks rahastamiseks jätkub toetuse vahendeid.
- (13) Taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse lõigete 3 ja 4 alusel nõuetele mittevastavaks tunnistatud projektide puhul, hindamise tulemusena negatiivse hinnangu saanud projektide puhul ning projektide puhul, mille rahastamiseks taotlusvoorus toetusvahendeid ei jätku.
- (14) Taotluse tingimusliku rahuldamise otsuse võib langetada erandkorras, kui:
- 1) rajatav või parendatav veevarustus-, kanalisatsiooni- või autonoomne elektrisüsteem või juurdepääsutee läbib mitut kinnistut. Sel juhul tuleb tingimuseks seada, et on vaja esitada notariaalne kokkulepe realservituudi seadmiseks, mille kohaselt kinnistu omanik on kohustatud taluma tema kinnistut läbivat veevarustus-, kanalisatsiooni- või autonoomset elektrisüsteemi või juurdepääsutee kasutamist;
  - 2) esitatud taotlus ei sisalda § 10 lõike 3 punktis 4 nimetatud ehitusluba ja keskkonnaministri 9. juuli 2015. a määruse nr 43 § 3 kohast kooskõlastust, kuid kohalikul omavalitsusel on põhjendatud valmisolek nimetatud ehitusluba või kooskõlastus väljastada. Sel juhul sõlmitakse toetusleping pärast ehitusloa või kooskõlastuse väljastamist;
  - 3) esitatud taotlus ei sisalda § 10 lõike 3 punktis 4 nimetatud ehitusteatis. Sel juhul tuleb tingimuseks seada, et on vaja esitada ehitusteatis;
  - 4) lisaks taotlejale rahastavad veevarustussüsteemide valdkonna projekti elluviimist ka kaastaotlejad, kuid puudub kaastaotlejatega sõlmitud notariaalne tähtajatu veekasutuskord. Sel juhul tuleb tingimuseks seada, et on vaja esitada kaastaotlejatega sõlmitud notariaalne tähtajatu veekasutuskord.
- (15) Lõikes 14 nimetatud tingimuste täitmiseks võib taotluse tingimusliku rahuldamise otsuses määrata maksimaalselt nelja kuu pikkuse tähtaja.
- (16) Taotluse osalise rahuldamise otsuse võib teha juhul, kui tegemist on rahastatavate projektide pingereas viimase rahastatava projektiga, mille rahastamiseks jätkub toetusvahendeid osaliselt ning taotleja nõustub projekti elluviimisega osalise rahastamisega. Kui taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.
- (17) Taotluse rahastamise, tingimusliku rahastamise ja osalise rahastamise otsus peab sisaldama järgmist informatsiooni:
- 1) toetuse saaja;
  - 2) projekti nimetus;
  - 3) toetuse maksimaalne suurus;
  - 4) toetuse jagunemine riigi ja kohaliku omavalitsuse vahel;

- 5) oma- ja kaasfinantseeringu minimaalne määr;
  - 6) toetuse väljamaksmise tingimused.
- (18) Lõikes 14 nimetatud tingimuste tähtjaks täitmata jätmise korral on valla- või linnavalitsusel või valla- või linnavolikogul õigus tunnistada taotluse tingimusliku rahuldamise otsus kehtetuks.

§ 12. Toetusleping

- (1) Toetuse kasutamist reguleerib kohaliku omavalitsuse ja toetuse saaja vaheline toetusleping.
- (2) Kohalikul omavalitsusel on õigus seada taotluse rahuldamise, taotluse osalise rahuldamise ja tingimusliku rahuldamise otsuses kohustus sõlmida kolmepoolne leping toetuse saaja, ehitustööde tegija ja kohaliku omavalitsuse vahel.
- (3) Taotluse rahuldamise otsuse või taotluse osalise rahuldamise otsuse alusel sõlmitakse toetusleping 30 tööpäeva jooksul otsuse langetamisest arvates.
- (4) Taotluse tingimusliku rahuldamise otsuse alusel ei sõlmita toetuslepingut enne, kui otsuses toodud tingimused on täidetud. Toetusleping sõlmitakse 30 tööpäeva jooksul tingimuste täitmisest arvates.
- (5) Toetusleping peab lisaks § 11 lõikes 17 nimetatud informatsioonile sisaldama vähemalt järgmist informatsiooni:
  - 1) projekti elluviimise kavandatud lõppkuupäev;
  - 2) toetuse kasutamise aruande esitamise kord ja tähtpäev;
  - 3) kohaliku omavalitsuse poolse toetuse tagasinõudmise kord;
  - 4) viivise määr toetuse tähtjaks tagastamata jätmise korral;
  - 5) toetuse saaja õigused ja kohustused.

§ 13. Toetuse väljamaksmise ja aruandluse tingimused

- (1) Üldjuhul maksab kohalik omavalitsus toetuse saajale toetuse välja kümne tööpäeva jooksul toetuslepingu sõlmimisest arvates, kui otsuses ei ole määratud teisiti.
- (2) Paragrahvi 12 lõikes 2 nimetatud kolmepoolse lepingu puhul maksab kohalik omavalitsus toetuse välja otse ehitustööde tegijale ja täpsemad väljamakse tingimused sätestatakse toetuslepingus.
- (3) Toetuse kasutamise aruanne esitatakse kohalikule omavalitsusele ühe kuu jooksul pärast toetuslepingus määratud projekti elluviimise lõppkuupäeva. Kui projekti tegevused lõppevad planeeritust varem, esitatakse toetuse kasutamise aruanne ühe kuu jooksul pärast projekti tegevuste lõppemist.
- (4) Kohalik omavalitsus kiidab toetuse kasutamise aruande heaks või lükkab selle tagasi 20 tööpäeva jooksul aruande saamisest arvates. Toetuse saajat teavitatakse aruande heakskiitmisest või tagasilükkamisest viie tööpäeva jooksul aruande heakskiitmisest või tagasilükkamisest arvates.
- (5) Toetuse kasutamise aruande heakskiitmise üheks eelduseks on kaetud tööde akti olemasolu või, juhul kui see pole nõutav, tööde ülevaatusakti olemasolu, millega kohaliku omavalitsuse esindaja kinnitab, et taotluses esitatud tööde kirjelduses kavandatud tööd on kavandatud mahus tehtud või asendatud töödega, mis tagavad esialgu kavandatud tulemuse.

5. peatükk

Toetuse saaja, kohaliku omavalitsuse ning EASi õigused ja kohustused

§ 14. Toetuse saaja õigused

Toetuse saajal on õigus:

- 1) saada kohalikult omavalitsuselt informatsiooni ja nõu, mis on seotud toetuse saaja kohustuste täitmise ja projekti elluviimisega, sealhulgas projekti elluviimisega seotud õigusaktide ja töö tegijatele esitatavate nõuete osas.
- 2) paragrahvi 17 lõikes 2 nimetatud kohaliku omavalitsuse tegevusest tulenevate rikkumiste korral jätta riigipoolne toetus tagastamata.

§ 15. Toetuse saaja kohustused

(1) Toetuse saaja on kohustatud:

- 1) tagama toetuslepingus ette nähtud oma- ja kaasfinantseeringu;
- 2) kasutama toetust vastavalt programmi tingimustele ja toetuslepingule;
- 3) kasutama tööde tegemisel vaid vastavat õigust omavat ettevõtjat juhul, kui tööde tegijale on seotud erinõudeid;
- 4) kaetud tööde akti koostamisel informeerima kohalikku omavalitsust kolm tööpäeva ette, et järelevalveks määratud isik saaks kontrollida veevarustus-, kanalisatsiooni- või autonoomse elektrisüsteemi või juurdepääsutee nõuetekohast rajamist;
- 5) tööde ülevaatusakti koostamise võimaldamiseks informeerima kohalikku omavalitsust tööde alustamisest kolm tööpäeva ette;
- 6) võtma rajatud veevarustus-, kanalisatsiooni- või autonoomne elektrisüsteem või juurdepääsutee kasutusele ning tegema selleks vajalikud lisatööd (sealhulgas sisetööd) kahe aasta jooksul alates projekti lõpptähtajast. Kui toetust on saadud majapidamisele, millele on taotlemise hetkel väljastatud ehitisluba elamu ehitamiseks, peab elamule kahe aasta jooksul alates projekti lõpptähtajast olema väljastatud kasutusluba;
- 7) tegema rahalised tehingud panga vahendusel. Projekti raames tehtud kulud tuleb välja maksta toetuse saajale või kaastaotlejale või nende lähisugulasele või hõimlasele kuuluvalt pangakontolt või § 6 lõikes 3 nimetatud korterelamute puhul ka vastava korteriühistu pangakontolt;
- 8) võimaldama projekti perioodil ja kolme aasta jooksul alates projekti lõpptähtajast teostada kontrolli ja järelevalvet toetuse ning oma- ja kaasfinantseeringu kasutamist kajastavate kulu- ja maksedokumentide originaalide, soetatud seadmete, materjalide ja tehtud tööde üle ning osutama kontrolli ja järelevalve kiireks läbiviimiseks igakülgset abi;
- 9) andma kontrolli või auditi läbiviija käsutusse kõik soovitud andmed ja dokumendid viie tööpäeva jooksul vastava teate saamisest arvates;
- 10) säilitama taotluse ja projekti teostamisega seonduvat dokumentatsiooni kolme aasta jooksul alates projekti lõppkuupäevast;
- 11) seadma notariaalse reaalservituudi kaastaotleja või hilisemate puurkaevuga liitujate kinnisasjade kasuks, juhul kui projekti raames rajatav puurkaev varustab joogiveega kaastaotleja või hilisemate puurkaevuga liitujate majapidamisi;
- 12) seadma notariaalse reaalservituudi kaastaotleja või hilisemate kanalisatsioonisüsteemiga liitujate kinnisasjade või juurdepääsutee kasutajate kinnisasjade kasuks, juhul kui projekti raames rajatav või parendatav kanalisatsioonisüsteem või juurdepääsutee teenindab kaastaotleja või hilisemate kanalisatsioonisüsteemiga liitujate või juurdepääsutee kasutajate majapidamisi, mis asuvad teistel kinnistutel;

- 13) veevarustussüsteemide valdkonna projekti puhul võimaldama viie aasta jooksul puurkaevu valmimisest arvates, kui kaevu tootlikkus seda ei piira, projekti raames rajatud puurkaevuga hilisemaid liitumisi. Hilisemate liitujate makstav liitumistasu ei tohi ületada toetuse saaja poolset kaevu rajamise omaosalust;
  - 14) tagastama kohalikule omavalitsusele projekti odavamal elluviimisel kasutamata jäänud vahendid 15 tööpäeva jooksul toetuse kasutamise aruande kinnitamisest arvates. Kui toetusest jääb kasutamata vähem kui 10 eurot, kasutamata jäänud osa ei tagastata.
- (2) Toetuse saaja peab osaliselt või täielikult tagastama riigipoolse toetuse kohalikule omavalitsusele kohaliku omavalitsuse nõudmisel kohaliku omavalitsuse seatud tähtjaks, mis ei ole hilisem kui üks aasta tagasinõudeotsuse tegemisest, kui:
- 1) ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud;
  - 2) toetuse saaja on rikkunud toetuslepingu tingimusi;
  - 3) ilmnevad asjaolud, mille tõttu projekti läbiviimist või jätkamist ei saa pidada otstarbekaks või see on võimatu või võib osutuda võimatuks;
  - 4) projekti teostamise ajal on toetuse saaja esitanud valeandmeid või varjanud andmeid;
  - 5) täidetud ei ole lõike 1 punkti 6 nõuded;
  - 6) projekti perioodi jooksul muutub toetuse saaja alaline elukoht või elukoht rahvastikuregistri andmetel, välja arvatud juhul, kui tegemist on vääramatu jõu tagajärjel tekkinud muutusega.
- (3) Toetuse saaja peab viivitamata kirjalikult informeerima kohalikku omavalitsust:
- 1) kõigist muudatustest esitatud andmetes või asjaoludest, mis mõjutavad või võivad mõjutada toetuse saaja kohustuste täitmist;
  - 2) projekti teostamise käigus ilmnenu projekti negatiivse tulemuse suurest tõenäosusest või vältimatusest ning projekti edasise jätkamise kaheldavast otstarbekusest;
  - 3) vajadusest muuta projekti perioodi, esitades vastava taotluse enne lepingus kajastatud projekti elluviimise kavandatud lõppkuupäeva.
- (4) Toetuse saaja peab esitama kohalikule omavalitsusele ettenähtud vormil, viisil ja tähtaja jooksul nõutud informatsiooni ja toetuse kasutamise aruande koos järgmiste dokumentidega:
- 1) kulu- ja maksedokumentide koopiad;
  - 2) veevarustussüsteemide valdkonna projekti puhul pärast projekti lõppemist tehtud joogivee kvaliteeti tõendav analüüs ulatuses, mida peab vajalikuks Terviseamet, välja arvatud juhul, kui projekti eesmärk oli torustiku ehitamine või pumba paigaldamine olemasolevasse kaevu.

§ 16. Kohaliku omavalitsuse õigused

Kohalikul omavalitsusel on õigus:

- 1) nõuda taotluse menetlemise käigus taotlejalt täiendavat informatsiooni;
- 2) koguda iseseisvalt ja nõuda taotlejalt või toetuse saajalt täiendavaid andmeid, tõendamaks, et majapidamine, millele toetust taotletakse või taotleti, on taotleja või toetuse saaja alaline elukoht alates taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni projekti perioodi lõpuni;

- 3) nõuda taotluses sisalduvate projekti tegevuste ja kulude kohta täiendavate andmete ja dokumentide esitamist;
- 4) teostada projekti perioodil ja kolme aasta jooksul alates projekti lõppkuupäevast kohapealset kontrolli toetuse ning oma- ja kaasfinantseeringu kasutamist kajastavate kulu- ja maksedokumentide, soetatud seadmete, materjalide ja tehtud tööde üle;
- 5) nõuda toetuse saajalt toetus tagasi, kui ilmnevad § 15 lõikes 2 nimetatud asjaolud. Riigipoolse toetuse tagasinõudmisel lähtub kohalik omavalitsus § 20 lõigetes 1–4 nimetatud määradest, kohaliku omavalitsuse poolse toetuse tagasinõudmisel toetuslepingus nimetatud määradest. Toetuse tagasimaksmise tähtaja, mis ei ole hilisem kui üks aasta tagasinõudeotsuse tegemisest, sätestab kohalik omavalitsus. Kui toetuse saaja jätab toetuse tähtajaks tagastamata, on kohalikul omavalitsusel õigus nõuda viivist toetuslepingus nimetatud määras;
- 6) nõuda toetuse saajalt tagasi projekti odavamal elluviimisel kasutamata jäänud vahendid 15 tööpäeva jooksul toetuse kasutamise aruande kinnitamisest arvates, kui toetusest jääb kasutamata vähemalt kümme eurot. Kui toetuse saaja jätab toetuse tähtajaks tagastamata, on kohalikul omavalitsusel õigus nõuda viivist toetuslepingus nimetatud määras;
- 7) nõuda toetuse saajalt täiendavat informatsiooni toetuse kasutamise kohta;
- 8) pikendada erandkorras toetuse saaja enne lepingus kajastatud projekti elluviimise kavandatud lõppkuupäeva esitatud taotluse alusel projekti kestust kuni kuus kuud üle § 5 lõikes 10 nimetatud aja, kui projekti kestuse pikenedamine on tingitud toetuse saajast mitteolenevatest põhjustest. Projekti pikkust võib pikendada rohkem kui kuus kuud üle § 5 lõikes 10 nimetatud aja, kui projekti toetab täies mahus kohalik omavalitsus.

§ 17. Kohaliku omavalitsuse kohustused

(1) Kohalik omavalitsus on kohustatud:

- 1) tagama omapoolse rahalise panuse programmi elluviimisel vähemalt 50% ulatuses taotlusvoorus antavast toetusest;
- 2) avaldama taotlusvooru väljakuulutamise tähtpäevaks oma veebilehel nende olemasolul kohaliku omavalitsuse eelistatud sihtrühmad ja toetatavad prioriteetsed valdkonnad ning tegema kättesaadavaks taotlus- ja aruandevormid ja asjakohased juhendmaterjalid;
- 3) teavitama toetuse saajaid programmi elluviimisel toetuse kasutamist reguleerivates dokumentides tehtud muudatustest ning vajaduse korral nõustama taotlejaid taotluse vormistamisel ja sisulisel ettevalmistamisel;
- 4) edastama ministeeriumi poolt kirjalikult teada antud tähtpäevaks ministeeriumile andmed positiivse hindamistulemusega taotluste toetuse summa kohta ning maksimaalse summa kohta, millega kohalik omavalitsus on valmis programmi elluviimises jooksval aastal osalema;
- 5) pärast taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või tingimusliku rahuldamise otsuse langetamist tegema oma veebilehel kättesaadavaks informatsiooni toetuse andmise kohta, märkides toetuse saaja ja kaastaotleja nimed, projekti nimetuse ja toetuse suuruse ning hoidma seda informatsiooni veebilehel kuni otsuse tegemise aastale järgneva aasta lõpuni;
- 6) mitte avaldama taotlejate ja taotluste kohta menetluse käigus saadud informatsiooni (välja arvatud punktis 5 nimetatud informatsioon) ega dokumente, välja arvatud õigusaktides sätestatud juhtudel;
- 7) teavitama taotlejat taotluse kohta tehtud otsusest viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates;

- 8) nõustama vajaduse korral toetuse saajaid seoses projekti elluviimisega, sealhulgas projekti elluviimisega seotud õigusaktide ja tööde tegijatele kehtivate nõuete osas;
  - 9) kui kaetud tööde akt ei ole nõutav, koostama tööde ülevaatusakti, millega kohaliku omavalitsuse esindaja kinnitab, et taotluse tegevuste kirjelduse lisas kirjeldatud tööd on kavandatud mahus tehtud või asendatud töödega, mis tagavad esialgselt kavandatud tulemuse;
  - 10) viivitamata teavitama EASi rikkumistest toetuse kasutamisel ja tagasinõutud summadest;
  - 11) kiitma heaks või lükkama tagasi toetuse kasutamise aruande 20 tööpäeva jooksul selle esitamisest arvates ning informeerima sellest toetuse saajat viie tööpäeva jooksul aruande heakskiitmisest või tagasilükkamisest arvates. Toetuse kasutamise aruande vastavuse kontrollimisel täidetakse vastav kontroll-leht;
  - 12) vähendama proportsionaalselt toetust, kui toetuse saaja oma- ja kaasfinantseering väheneb alla 33% projekti abikõlblikest kuludest;
  - 13) esitama EASile pärast programmi riigipoolse toetusvahendite jaotuse kinnitamist lepingu sõlmimiseks vajalikud andmed e-teeninduse kaudu kohaliku omavalitsuse esindusõigusliku isiku poolt digitaalselt allkirjastatuna;
  - 14) esitama EASile aruandeaastale järgneva aasta 10. jaanuariks § 3 lõikes 4 nimetatud lepingus ettenähtud vormil e-teeninduse kaudu aruande programmi vahendite kasutamise kohta;
  - 15) kandma igal aastal tagasinõutud toetuste ja projektide odavamal elluviimisel vabanenud toetuse ja laekunud viivise riigipoolse osa või toetusteks andmata jäänud vahendid 1. detsembri seisuga EASi arvele hiljemalt 15. detsembriks;
  - 16) toetuslepingus määrama, milliste § 15 lõikes 2 nimetatud riigipoolse toetuse tagasinõudmise aluste esinemise korral ja millises ulatuses nõutakse toetuse saajalt tagasi kohaliku omavalitsuse poolne toetus;
  - 17) säilitama toetuse andmise ja kasutamise seotud dokumente dokumentide tekkimisele järgneva seitsme aasta jooksul.
- (2) EASi nõudmisel peab kohalik omavalitsus tagastama EASile osaliselt või täielikult toetuse saajale antud summa ulatuses riigipoolse toetuse EASi seatud tähtjaks, mis ei ole üldjuhul pikem kui kaks kuud, järgmistel juhtudel:
- 1) toetuslepingus määratud projekti lõpptähtpäev on hilisem kui § 5 lõikes 10 nimetatud tähtpäev, välja arvatud § 16 punktis 8 nimetatud juhul;
  - 2) toetust on antud tegevusteks või kuludeks, mis ei ole programmist abikõlblikud;
  - 3) toetust on antud taotlejale, kelle mittevastavus või kelle esitatud taotluse mittevastavus programmi nõuetele on olnud tuvastatav;
  - 4) toetust on antud § 5 lõikes 6 nimetatud maksimaalsest toetuse summast suuremas summas või § 5 lõikes 3 nimetatud minimaalsest oma- ja kaasfinantseerimise määrast väiksema oma- ja kaasfinantseerimise määraga;
  - 5) toetust on antud § 5 lõigetes 7 ja 8 sätestatud nõudeid eirates;
  - 6) toetuse summat on suurendatud pärast otsuse tegemist, välja arvatud rahastatavate projektide pingereas viimase rahastatava projekti puhul, mille kohta on tehtud taotluse osalise rahuldamise otsus, või kohaliku omavalitsuse poolse toetuse suurendamise puhul vastavalt § 5 lõikele 9.
- (3) Lõike 2 alusel toetuse tagastamine EASile ei anna kohalikule omavalitsusele alust nõuda toetus selle saajalt tagasi.

§ 18. EASi õigused

EASil on õigus:

- 1) nõuda kohalikult omavalitsuselt täiendavat informatsiooni programmi vahendite kasutamise kohta;
- 2) teostada järelevalvet toetuse ning oma- ja kaasfinantseeringu kasutamist kajastavate kulu- ja maksedokumentide, soetatud seadmete, materjalide ja tehtud tööde üle;
- 3) nõuda kohalikult omavalitsuselt toetuse saajalt tagasi nõutud või projektide odavamal elluviimisel vabanenud riigipoolse toetuse või viivise või toetusteks andmata jäänud vahendite tagastamist ja kandmist EASi arvele vastavalt § 17 lõike 1 punktile 15;
- 4) nõuda kohalikult omavalitsuselt § 17 lõikes 2 nimetatud rikkumiste korral toetus osaliselt või täielikult tagasi vastavalt § 20 lõigetes 5–8 nimetatud määradele;
- 5) nõuda taotluses sisalduvate projekti tegevuste ja kulutuste kohta täiendavate asjakohaste andmete ja dokumentide esitamist.

§ 19. EASi kohustused

EAS on kohustatud:

- 1) sõlmima kohalike omavalitsustega lepingud riigipoolse toetuse ülekandmiseks vastavalt § 3 lõikele 4;
- 2) kandma riigipoolse toetuse vahendid üle kohalikule omavalitsusele 15 tööpäeva jooksul lepingu sõlmimisest arvates;
- 3) nõustama kohalikke omavalitsusi programmi elluviimisega seotud küsimustes;
- 4) tegema oma veebilehel teatavaks programmi alusdokumendid ja juhised ning info toetuse kasutamist reguleerivates dokumentides tehtud muudatustest;
- 5) töötama välja ja tegema taotlusvooru avamise tähtpäevaks kättesaadavaks oma veebilehel taotlusvormi koos lisadega, aruandevormid ja lepingute näidised;
- 6) töötama kooskõlastatult ministeeriumiga välja taotluste hindamisjuhendi ja tegema taotlusvooru avamise tähtpäevaks kättesaadavaks oma veebilehel;
- 7) heaks kiitma või lükkama tagasi § 3 lõikes 4 nimetatud lepingust tulenevad aruanded 20 tööpäeva jooksul nende esitamisest arvates ja teavitama sellest kohalikke omavalitsusi viie tööpäeva jooksul aruande heakskiitmisest või tagasilükkamisest arvates.

§ 20. Toetuse tagasinõudmise määrad

- (1) Paragrahvi 15 lõike 2 punktides 1, 4 ja 6 nimetatud juhtudel nõutakse toetuse saajalt tagasi kogu riigipoolne toetus.
- (2) Paragrahvi 15 lõike 2 punktis 2 nimetatud juhul nõutakse kohaliku omavalitsuse kaalutluse alusel toetuse saajalt tagasi kuni 20% riigipoolsest toetusest sõltuvalt rikutud toetuslepingu tingimustest ja rikkumise asjaoludest.
- (3) Paragrahvi 15 lõike 2 punktis 3 nimetatud juhul nõutakse kohaliku omavalitsuse kaalutluse alusel toetuse saajalt tagasi kuni 100% riigipoolsest toetusest sõltuvalt sellest, millisel määral on algselt kavandatud tulemusi saavutatud.
- (4) Paragrahvi 15 lõike 2 punktis 5 nimetatud juhul nõutakse kohaliku omavalitsuse kaalutluse alusel toetuse saajalt tagasi 20–100% riigipoolsest toetusest.
- (5) Paragrahvi 17 lõike 2 punktides 1, 3 ja 5 nimetatud juhul nõutakse kohalikult omavalitsuselt tagasi kogu riigipoolne toetus.
- (6) Paragrahvi 17 lõike 2 punktis 2 nimetatud juhul nõutakse kohalikult omavalitsuselt tagasi toetus mitteabikõlblike tegevuste ja kulude riigipoolse toetuse osakaalu ulatuses.
- (7) Paragrahvi 17 lõike 2 punktis 4 nimetatud juhul nõutakse kohalikult omavalitsuselt

tagasi riigipoolse toetuse osa, mis ei ole vastavuses määruses toetuse summale või oma- ja kaasfinantseerimise määrale seatud nõuetele.

- (8) Paragrahvi 17 lõike 2 punktis 6 nimetatud juhul nõutakse kohalikus omavalitsuselt tagasi riigipoolse toetuse osa, mille võrra on esialgset toetuse summat suurendatud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaak Aab

riigihalduse minister

(allkirjastatud digitaalselt)

Veiko Tali

kantsler